

ב־1967 החל הצבא הצרפתי לארץ גן את כוחות התמרון* שלו בדיי ביזיות מדגם 67. הדיביזיה מדגם 67 ממלאה את מקומה של הדיי ביזיה מדגם 59, שהחליפה מצדה את הדיביזיה מדגם 45.

מה הניע את הצבא הצרפתי להחליף פעמיים, תוך תקופה קצרה יחסית, את דגמי הדיביזיות, ומה השוני ביניהן? במה התלבטו ראשי הצבא הצרפתי וכיצד הגיעו למבנה הנוכחי של הדיביזיה מדגם 67?

דיביזיה דגם 45 (חי"ר או משורינית) דיביזיה זו הוקמה תוך מהלך מלחמת העולם השנייה, נוצרה תוך הפקת הלקחים היומיומיים של המלחמה, והותאמה לחייה מה בזירה אירופאית.

דיביזיות דגם 45 — דיביזיות חי"ר או דיביזיות משורינות — לא התאימו ללוחמה מול איום הנשק הגרעיני או תוך גיצולו, הן בגלל תורת הפעלתן והן בגלל האמצעים שעמדו לרשותן. על רקע זה עלה הצורך בארגון המחודש של כל כוחות היבשה ובמיוחד — של הדיביזיות.

דיביזיה דגם 59 (משורינית או ממוכנת) כדי להתגבר על מגבלותיה של הדיי ביזיה מדגם 45, הוחלט כבר ב־1953 לחפש מבנה חדש לדיביזיה. לאחר 6 שנות מחקר, ניסוי ואימון החל הצבא הצרפתי להיערך בדיביזיות מדגם 59.

המתכננים התחשבו בגורמי היסוד הבאים:

- הדיביזיה תלחם בזירה אירופאית, כחלק מכוחות נאט"ו.
- זירת ההכרעה תהיה ממזרח לצרפת. לאחר ניתוח גורמי היסוד הללו, הגיעו למסקנות הבאות:
- יש לצייד את הדיביזיה בנשק גרעיני.
- יש להקים שני סוגי דיביזיות: האחד — דיביזיה משורינית, ובה שתי חטיבות משורינות וחטיבה ממוכנת; השני — דיביזיה ממוכנת, ובה שתי חטיבות ממוכנות וחטיבה משורינית.

* כוחות התמרון (Forces de Manoeuvr) — כוחות המחץ של צבא צרפת המיועדים לפעולה תוקפנית, או קרבות השהיה, על-מנת לתת לממשלה שהות להחליט על הפעלת נשק גרעיני — המער.

דגם 67 נעבא צרפת

אל"מ זאב

עם הכנסתה לשירות, התעוררו ספקות באשר להתאמת הדיביזיה דגם 59 ללוחמה גרעינית. צוותי המחקר הגיעו למסקנות הבאות:

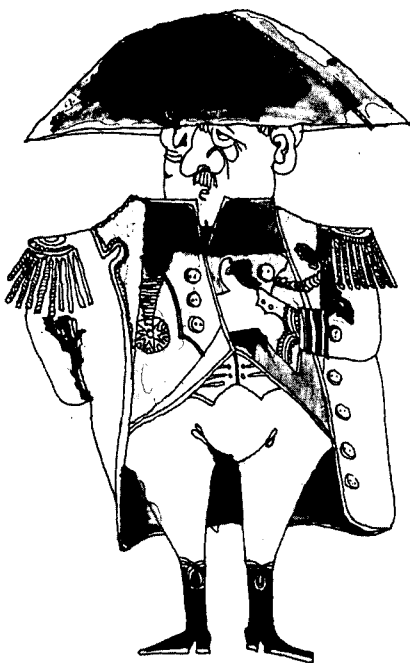
- הדיביזיה, המונה קרוב ל־20,000 איש, מסורבלת מדי וגורמת קשיים בשליטה.
  - ריבוי היחידות המוסעות ברכב, "רך" מקטין את יכולת התמרון, במיוחד באזורים בהם מופעל נשק גרעיני.
  - מרבית האמצעים בדיביזיה מיושנים ולא מותאמים ללוחמה מודרנית.
  - לבסוף, הטווח הקצר של משגרי הטיילים, "הונסט ג'ון" — המהווים את המרכיב העיקרי בתמרון מצומצם — מגביל את חופש הפעולה. גרוע מזה, הוא מאפשר לאויב לחזות מראש את אפשרויות הפעולה של הדיביזיה.
- תוך כדי הרצת דיביזיה מדגם 59, שינתה הממשלה הצרפתית את מדיניות הביטחון שלה (בין השאר — על-ידי הוצאת הכוחות המזוינים של צרפת מפיקוד נאט"ו) והחליטה לצייד את כוחות היבשה שלה במערך כוח נשק גרעיני מתוצרת עצמית (מערכות "פלוטון" Pluton). כמו־כן דנה הממשלה ברצינות בצימצום השירות הצבאי בלי לפגוע בפיתוח סדר־הכוחות, שממילא היו קשיים בביצועו.
- צירוף כל הגורמים והשיקולים הללו, הביא לכך שהממשלה הצרפתית החליטה ב־1966 להנהיג דיביזיה מדגם חדש שתחליף את הדיביזיה מדגם 59.

דיביזיה דגם 67

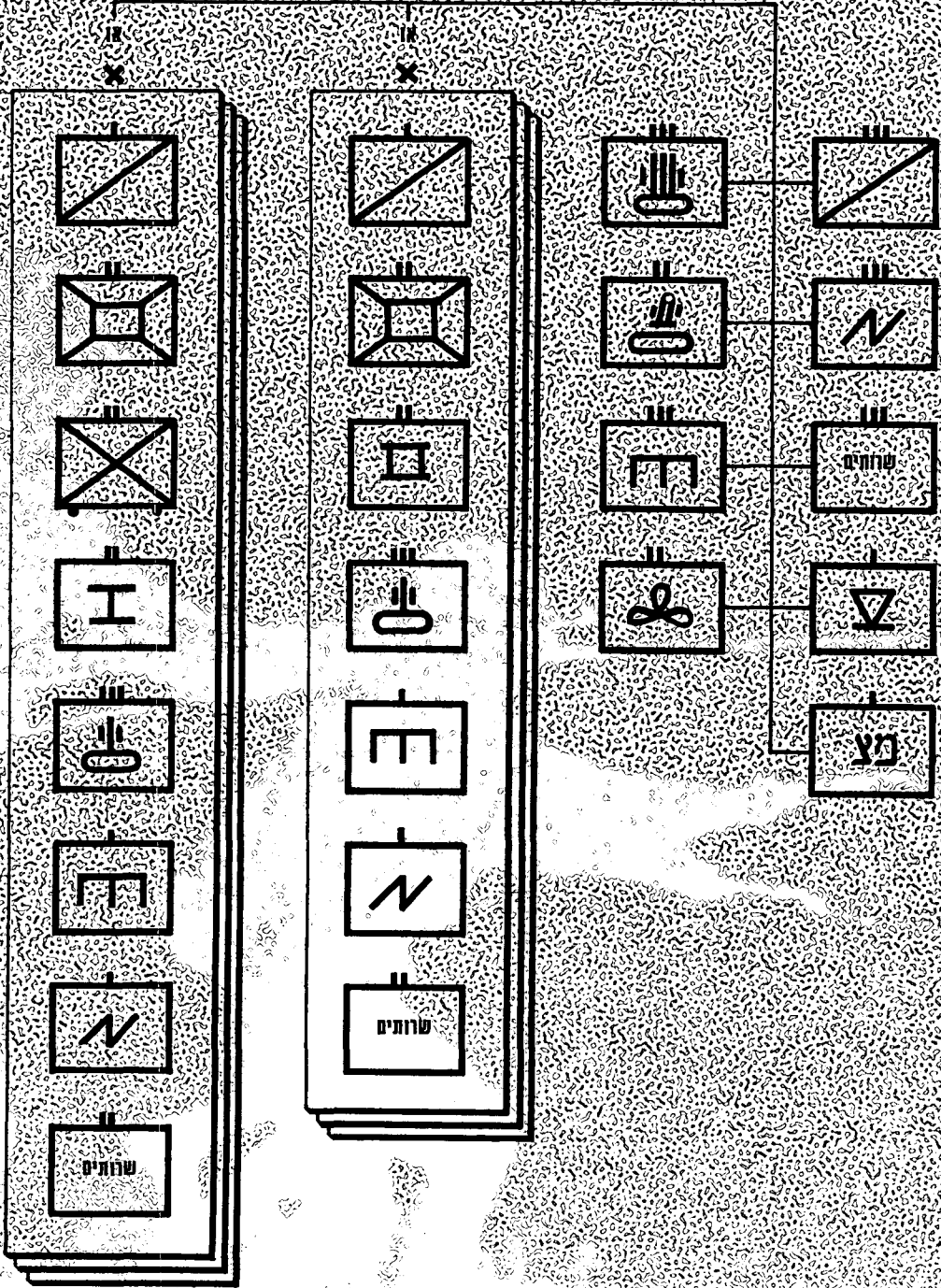
עבודות התכנון והניסוי להקמת דיביזיה מדגם 67 החלו ב־1961 ונסתיימו ב־1966. במשך שש שנים אלו נבדק ארגון המבנים מדרג של פלוגה ועד לדרג של דיביזיה. יהיה דגש מיוחד הושם על הבחינה של אמצעי השליטה; ארגון הפיקוד; מערכת האיסוף; פריסתה של המערכת הגרעינית והפעלתה. כך הגיעו צוותי המחקר לשלב בו יכלו להציע מבנה של דיביזיה אחידה (בניגוד לדיביזיה מדגם 59) המונה כ־10,000 איש.

השינוי המהותי מן התפיסה הישנה היה בביטול ההבדל בין המבנה של החטיבה המשורינית לבין זה של החטיבה הממוכנת.

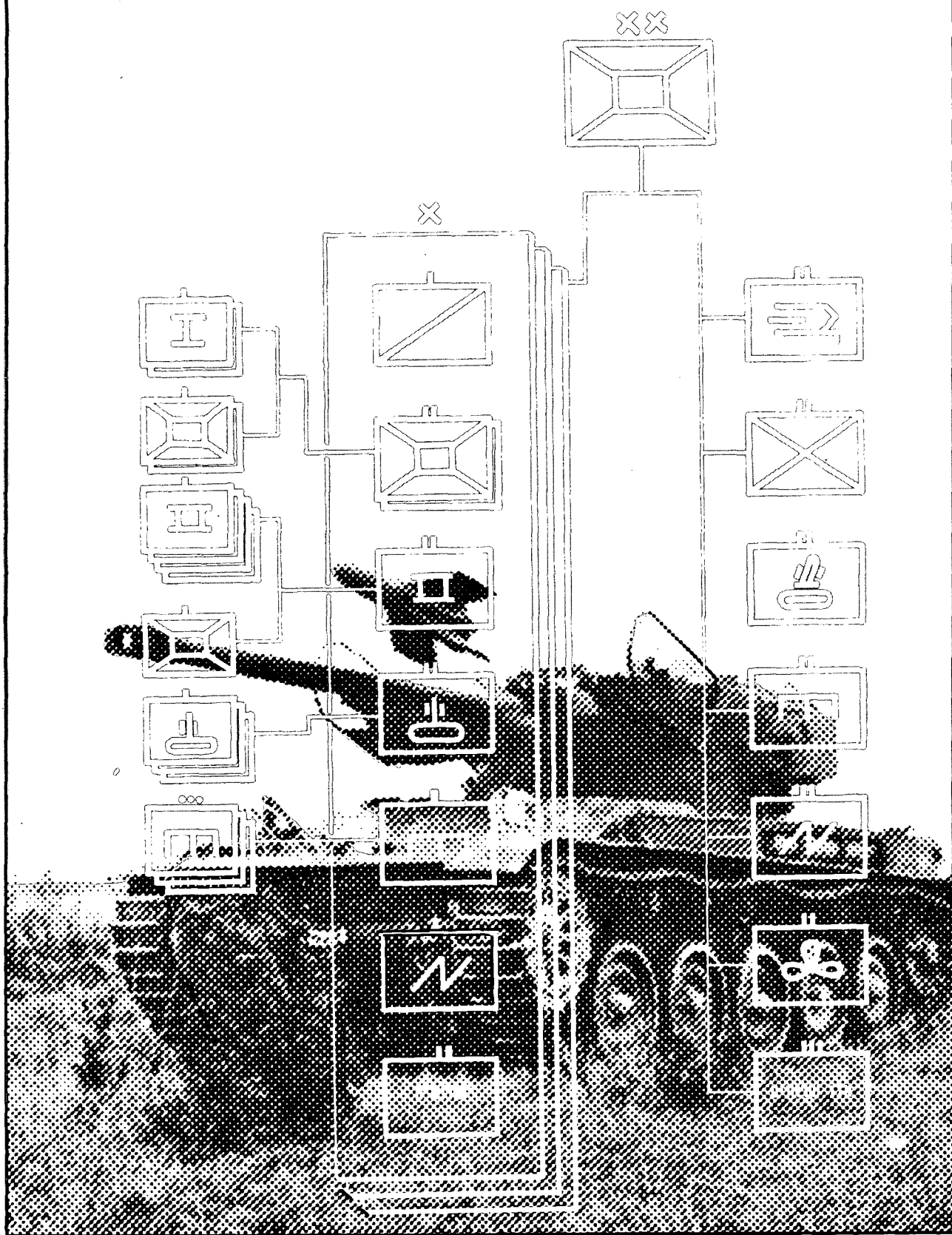
- דיביזיה דגם 67 נוצרה במיוחד כדי לנהל לוחמה גרעינית נגד אויב משוריין או ממוכן.

מבנה דיגיטלי דגם 59

67 כוונה דיביזיה דגם

4. מסירת רכב עמוס על ידי הרמה הגבוהה תמורת רכב ריק.

מסקנות והרהורים

אין ספק שדיביזיה חדשה זו מדגם 67 היא פועל יוצא של שני גורמים:

התפיסה האסטרטגית של צרפת: הרמת תעת האויב באיום של הפעלת נשק גרעיני אסטרטגי וטקטי, מלפלוש לתוך הטריטוריה הלאומית. כוחות התמרון (הכוללים חמש דיביזיות מן הדגם הנ"ל) משחלבים בתפיסה זו לא כגורם מכריע אלא כמי שיבלום את התקדמות האויב לפרק זמן קצר יחסית, כדי לאפשר לדרג המדיני להחליט אם אומנם יפעיל נשק גרעיני.

הפוטנציאל הכלכלי של צרפת, שאינו מאפשר לה הגדלת כוח האדם המשרת בצבא או את הארכת השירות. כן אין צרפת מסוגלת לייצר אמצעי לחימה מתאימים כגון טנקים, כדי לצייד לפחות שתי חטיבות משורינות בכל אחת מן הדיביזיות (עם כל הכרוך). לכן קיימת העדפה בהשקעות לשם יצירת אמצעי הכרעה שישרתו את הדרג האסטרטגי, כגון צוללות משגרות טילים, וכיו"ב.

מעניין לעמוד על תהליך הקמתה של הדיביזיה מדגם 67.

בשנות ה-60 לא עמדה צרפת מול בעיות ביטחון היצוניות שסיכנו את קיומה, וניתן לה — במשך תקופה ארוכה זו של תכנון הדיביזיה — לתכנן את ארגון הצבא כרצוי לה. אולם גם מדינות אשר בעיות הביטחון שלהן חמורות יותר ותובעות פתרון מזורז לא יוכלו לשנות את ארגון הצבא שלהן באופן יסודי בפרק זמן קצר, וכאשר יסיימו להתארגן יעמדו בפני מציאות שונה, אשר תעמיד בספק את התפיסה החדשה; וספי קוח אלה יהיו ודאי מניע לחיפוש אחר רעיונות חדשים. במאמר ראשי שפורסם בבטאון צבא היבשה הצרפתי L'Armée מחדש אוקטובר 1969, מצביע מפקד כוחות היבשה של צבא צרפת, גנרל קנטרל, על הצורך לבדוק את מבניהן של המחלקות השונות בדיביזיה מדגם 67 כדי לאחד אותן.

לא יפלא איפוא, אם נשמע בעתיד על דיביזיה צרפתית חדשה מדגם 75 או 80.

• היא הדרג הנמוך ביותר לתכנון התמרון הגרעיני וניהולו, תוך שילוב ותיאום של הכוחות הקונבנציונליים.

• מופעלת בדרך כלל, בציר אחד, כאשר היא מתואמת על ידי מפקדת הקורפוס או על ידי מפקדת הזירה.

• אמצעי האש העומדים לרשותה מאפשרים לה לנהל לוחמה קונבנציונלית במשך זמן מוגדר.

במאמר שנתפרסם ביולי 1968 בירחון ה"צבא הצרפתי הבלתי המחבר את התכונות היתרונות של דיביזיה זאת ביחס לדיביזיה מדגם 59; ואלה הנקודות העיקריות שהודגשו:

• הנשק הגרעיני מערכת "פלוטון" (Pluton) על מרכב "אמק"ס-30" מאפשרת לדיביזיה גמישות, נייחות טקטית והשגת טווח יעיל בהפעלת נשק גרעיני.

• האמצעים הקלסיים ברמת החטיבה הניידות שופרה עקב:

1. החלפת הרכב "הרד", אשר שימש בעבר לצורכי לחימה, בנגמ"שים.
2. הגדלת כמות הרכב המשוריין האמפיבי ואמצעי הצליחה.

3. הגדלת הטווח היעיל של אמצעי התקשורת.

4. הגדלת פלוגת המסוקים.

5. צימצום בכוח אדם.

כושר הלחימה גדל עקב:

6. הכנסת גדוד טנקים בינוניים לכל חטיבה.

7. הגדלת כמות טילים נ"ט, בעלי טווח מ-400 עד 3,000 מטר, לגדודים הממוכנים.

8. שילוב גדוד הארטילריה בן 155 מ"מ בלוחמת הנ"ט.

• המערך הלוגיסטי

הניידות והגמישות הם תנאי להצלחה במלחמה גרעינית; על כן הותאם המערך הלוגיסטי למלחמה כזו על-ידי:

1. צימצום הטיפול בתחזוקה ברמת החטיבה.

2. שיחרור כמעט מוחלט של הדיביזיה מהפעלת מערכות תחזוקה.

3. הכנסת אמצעים מכניים ושיטות אריזה כדי להקל על ההעמסה והניפוק.